

**Академија техничко-уметничких струковних
студија Београд
Одсек Висока школа електротехнике и
рачунарства**

**Студијски програм:
Еколошки инжењеринг**

**Предмет:
Еколошка регулатива**

Предавање: Еколошка политика у Србији Други део

др Бобан Цветановић

Циљ процеса европеизације домаћих еколошких прописа је **потпуно усаглашавање** националног законодавства у области животне средине (и одговарајућег административног система) тако да се достигне потпуно поштовање захтева европског законодавства, не само формално, него и стварно.

За спровођење европских еколошких прописа
неоходно је постојање **добрих административних
капацитета, инфраструктуре и финансијских
средстава**, као и управног и судског надзора над
применом прописа.

Спровођење прописа најчешће је подељено између
различитих нивоа власти-
централног, регионалног и локалног.

Више од 30% свих прописа које Србија треба да донесе
и имплементира у процесу европских интеграција,
припадају домену еколошке политике.

У Србији процес усклађивања закона углавном спроводи формално, инсистирајући на доношењу закона и осталих подзаконских аката, док се занемарљиво **мало води рачуна о њиховом спровођењу.**

Иста ситуација задесила је готово све државе централне и источне Европе, тако да се може говорити о сличности еколошких изазова у процесу приступања Унији.

Преузимање и спровођење еколошког законодавства носи са собом велике трошкове и улагања, а за државе лоших економских показатеља, то чини тешко премостиву препреку. Унија је дала процену да земље кандидати у просеку морају да **потроше 2-3% бруто друштвеног производа за спровођење европске еколошке политике.**

Проблем је и у томе што су званичници Уније јасно ставили до знања да се државе, превасходно, морају ослањати на **сопствене ресурсе** у имплементацији еколошких прописа.

Преговори о приступању ЕУ формално се отварају прегледом **усклађености домаћег законодавства са европским.**

Ова анализа назива се скрининг (screening) и обавља је Европска комисија.

Аналитички преглед законодавства - скрининг

Скрининг је **аналитички преглед усклађености законодавства државе кандидата са правним тековинама ЕУ** и представља почетни корак у оквиру преговора о приступању, у коме се даје оцена усклађености законодавства у сваком појединачном поглављу.

Сврха овог процеса је да се утврде **постојеће разлике** у законодавству ЕУ и законодавству државе кандидата.

У процесу скрининга, испред ЕУ учествују представници Европске комисије, а испред државе кандидата чланови радних група за припрему преговора по појединим преговарачким поглављима, представници органа и тела државне управе.

Скрининг се спроводи посебно за свако преговарачко поглавље, међутим може се спроводити и за неколико поглавља паралелно.

Његово трајање по поглављу зависи од обима и количине правних тековина у датом поглављу и може трајати од једног до неколико дана, док **целокупан поступак скрининга траје око годину дана.**

Основне фазе аналитичког прегледа законодавства су:

- **експланаторни скрининг (eng. Explanatory Screening);**
- **билатерални скрининг (eng. Bilateral Screening);**
- **извештај о скринингу (eng. Screening Report).**

Експланаторни скрининг има циљ да представницима државе кандидата **детаљно представи правни оквир ЕУ у датом поглављу** за појединачне области политике.

Припрема га Европска комисија и одвија се у форми састанака.

Билатерални скрининг припрема држава кандидат у складу са материјалима које је доставила Европска комисија (скрининг листе, питања, додатна питања итд.).

На састанцима билатералног скрининга представници делегације државе кандидата **представљају национални правни оквир у датом преговарачком поглављу**, као и **оцену степена усклађености и планове за достизање потпуне усклађености** са правним тековинама ЕУ до тренутка ступања у чланство.

Након одржаног састанка билатералног скрининга, Европска комисија припрема **извештај о скринингу за свако преговарачко поглавље**, који садржи **оцену степена усклађености законодавства државе кандидата са правним тековинама ЕУ**, као и **препоруке за даље усклађивање националног правног оквира са правним тековинама ЕУ**.

Приликом припреме овог извештаја користе се документи и информације које је представила држава кандидат, како на самом скринингу, тако и после њега.

Налази који се наводе у извештају у великој мери одређују даљи ток активности у целокупном процесу.

Извештаје о скринингу Европска комисија презентује државама чланицама ЕУ, односно Савету ЕУ, који их разматра, а затим и усваја.

Савет утврђује мерила (benchmarks) за отварање или затварање преговарачког поглавља.

Држава чланица има одговорност и обавезу у спровођењу европских прописа, без обзира на ниво власти који је задужен за њихово спровођење.

Значајан део послова из домена еколошке политике у Србији поверен је јединицама локалне самоуправе.

Посао примене европских прописа никада није сасвим завршен јер су европски прописи тзв. „покретна мета што значи да се постојеће политике стално реформишу и уводе се нови како правни тако и економски инструменти.“

Јавна администрација посебно се суочава са проблемима када је реч о спровођењу прописа у области **борбе против климатских промена**, будући да ова област интегрише **више сектора економије** (нарочито индустрију и енергетику), имајући у виду **велику зависност од фосилних горива** и висок ниво емисија по глави становника у Србији.

Примена еколошких прописа не може бити успешна без **великих инвестиција у инфраструктуру** (постројења за управљање комуналним отпадом, постројења за третман комуналних отпадних вода, постројења за снабдевање водом за пиће, постројења за управљање опасним отпадом), као и **јачања административних капацитета** на свим **нивоима власти.**

Уговор о функционисању ЕУ тражи од држава чланица да обезбеде финансирање и спровођење еколошке политике. Финансијски прорачуни неопходних улагања разликују се: од 2% БДП за Чешку до 11% БДП за Бугарску.

Ове бројке не могу се дословно применити на Србију из неколико разлога:

- процена трошкова за државе централне и источне Европе, рађена је у односу на тадашњи сет европских еколошких прописа који је у односу на данашњи мањи у обиму
- процена трошкова прилагођавања за сваку државу полази од анализе расположивих инфраструктурних и административних капацитета.

Напомена:

У предавању је коришћен текст:

**Еколошка политика у Србији – степен усклађености са
европском еколошком политиком, аутора Јелене
Тодоровић Лазих, из 2018.г**